

HELMUT JAN SOBECZKO
Wydział Teologiczny UO

Śp. ks. prof. Bogusław Nadolski SChr (1933–2018)

Z śp. ks. Bogusławem Nadolskim zapoznałem się i zaprzyjaźniłem w czasie naszych wspólnych studiów specjalistycznych z liturgiki na Wydziale Teologii KUL w latach 1963–1966. Przez całe długie lata byliśmy w ścisłym kontakcie i stale omawialiśmy różne zagadnienia liturgiczne. Zawsze naukowo był na bieżąco i swoją dociekliwością inspirował innych w pracach badawczych. W czasie ostatnich lat zmagał się z chorobą i przygotowywał się na spotkanie w najdoskonalszym Towarzystwie Chrystusowym – w Niebie, które nastąpiło w Poznaniu 20 października 2018 r., w 85. roku życia. 26 października, w czasie Mszy pogrzebowej w poznańskiej bazylice archikatedralnej, żegnaliśmy jednego z najwybitniejszych liturgistów polskich.

Urodził się 18 sierpnia 1933 r. w Skrzyszowicach. Od 16. roku życia związał się z Towarzystwem Chrystusowym dla Polonii Zagranicznej, w którym kończył kolejne etapy formacji i promocji zakonnej. Świecenia kapłańskie przyjął 6 kwietnia 1957 r. w Poznaniu. Po święceniach przez sześć lat pełnił obowiązki wikariusza w parafiach w Goleniowie i Szczecinie. W latach 1963–1966 odbył studia specjalistyczne z liturgiki na KUL, gdzie obronił pracę doktorską pt. *Podstawy filozoficzne wychowania chrześcijańskiego w poglądach Jacquesa Maritaina. Studium pedagogiczno-pastoralne* (1966 r.).

Po doktoracie prowadził zajęcia dydaktyczne w kilku uczelniach i równocześnie poświęcił się badaniom naukowym, czego owocem są liczne publikacje. W 1966 r. został wykładowcą liturgiki w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu, gdzie w latach 1969–1977 pełnił też funkcję rektora. Przez dwa lata (1968–1969) wykładał również liturgikę w Wyższym Seminarium Duchownym Księży Salezjanów w Łądzie, następnie swoją działalność dydaktyczno-naukową związał z Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego), na którym uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie dorobku naukowego

i rozprawę pt. *Urzeczywistnianie się Kościoła w liturgii w świetle dokumentów Vaticanum II* (1980 r.), a później profesora nauk teologicznych (1989 r.). Na tamtejszym Wydziale Teologicznym pełnił funkcję kierownika Katedry Teologii Liturgii, był promotorem ok. 150 prac magisterskich i 15 doktoratów. Oprócz działalności na ATK/UKSW równocześnie pełnił obowiązki profesora na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie.

Jednakże śp. ks. Profesor rozpoznawalny jest przede wszystkim ze swej działalności pisarskiej. Jest autorem 68 książek i około 500 innych publikacji liturgicznych, z czego połowa ma charakter naukowy, a pozostała część popularnonaukowy. Na okres wprowadzania reformy soborowej była to bardzo ważna i potrzebna twórczość liturgiczna. Do najważniejszych opracowań należą następujące cztery obszerne dzieła: 1) czterotomowy podręcznik pt. *Liturgika* (t. I: *Liturgika fundamentalna*, Poznań 1989; t. II: *Liturgia i czas*, Poznań 1991; t. III: *Sakramenty. Sakramentalia. Błogosławieństwa*, Poznań 1992; t. IV: *Eucharystia*, Poznań 1992), drugie i poszerzone wydanie tego podręcznika ukazało się w latach 2011–2014; 2) w ramach serii „Myśl Teologiczna” ukazała się monografia pt. *Wprowadzenie do liturgii* (Kraków 2004); 3) ponadto opublikował bardzo obszerny *Leksykon liturgii* (Poznań 2006, ss. 1764) oraz jego skróconą wersję; 4) *Leksykon symboli liturgicznych* (Kraków 2010, ss. 404).

Zauważalnym minusem jest to, że te monumentalne dzieła zostały opracowane przez jednego autora. Współcześnie tego rodzaju edycje wykonuje się w sposób zbiorowy. Unika się wówczas różnego rodzaju nieścisłości, skrótów lub opuszczeń, od których nie są wolne także wyżej wymienione opracowania. Niezależnie od tego mają one wielką wartość, gdyż odegrały i wciąż odgrywają dużą rolę w dydaktyce i formacji liturgicznej studentów i całego społeczeństwa, a zauważone braki zawsze można uzupełnić w kolejnych wydaniach. W takim też duchu odpowiadał ks. prof. Nadolski na stawiany mu zarzut jednoosobowego opracowania tych pozycji.

Bogata była również działalność ks. B. Nadolskiego w dwóch znaczących gremiach liturgicznych, w których, dzięki swojej kompetentnej kreatywności, wносił sporo inwencji twórczej. Była to najpierw funkcja przewodniczącego Sekcji Wykładowców Liturgiki w Polsce (1981–1986), a następnie aktywna praca jako członka Komisji Episkopatu ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego (1990–1995), a od 1996 r. konsultora Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów; funkcję tę pełnił nieprzerwanie niemal do swojej śmierci.

W działalności dydaktyczno-naukowej i organizacyjnej liturgię traktował jako *domus carissima* – „najdroższy dom”, a w swoich badaniach naukowych koncentrował się przede wszystkim na teologicznym wymiarze liturgii, zwłaszcza na jej

aspekcie eklezjologiczno-eucharystycznym. Liturgię ponadto ukazywał również od strony antropologicznej, a także w jej relacjach do kultury, która ściśle się z nią łączy i ją ubogaca.

Szczupłe ramy nekrologu nie pozwalają na przedstawienie wszystkich dokonań ks. prof. B. Nadolskiego, gdyż jest ich zbyt wiele, dlatego zostały ukazane jedynie najważniejsze i to dotyczące tych, które najbardziej przyczyniły się do rozwoju spraw liturgicznych i ich właściwego rozumienia.

